
प्रकरण चौथे

द.ता.भोसले यांचा परिचय व त्यांच्या कथालेखनाची वैशिष्ट्ये

प्रकरण चौथे

द.ता.भोसले यांचा परिचय व त्यांच्या कथातेसनाची वैशिष्ट्ये

द.ता.भोसले यांचा परिचय

द.ता.भोसले यांचा जन्म सोलापूर जिल्हयामधील पंढरपूर तालुक्यातील "सरकोली" नावाच्या एका छोट्या खेड्यामध्ये झाला. गरीब कुटुंबातील एक शेतक-याचा मुलगा दारिद्र्याला तोंड देऊन शैक्षणिक वाटचाल कशी यशस्वीपणे करू शकतो, याचे उत्कृष्ट उदाहरण म्हणजे दशरथ तायापा भोसले उर्फ द.ता.भोसले हे होय. 8 मे 1936 हे त्यांचे जन्मसाल. आयुष्याची उभी-आडवी 61 वर्षांची उमर अनेक संकटांना तोंड देऊन त्यांनी उभी केली. एम्.ए., पीएच्.डी. सारख्या उच्च पदव्या मिळवून एक नामवंत प्राध्यापक व नामवंत साहित्यिक म्हणून त्यांच्या व्यक्तित्वाचा विकास कसा नेत्रदीपक आहे, हे पाहून आजच्या ग्रामीण विद्यार्थ्यांची मान उंच व्हावी यात आश्चर्य नाही. त्यांनी आपल्या विद्यार्थी दशेत आणि प्राध्यापकी व्यवसाय करत असताना, विशेष प्राविण्याची बिरूदावली प्राप्त केली. पुणे विद्यापीठाच्या बी.ए.पदवी परीक्षेत मराठी विषयात प्रथम श्रेणीत व सर्वप्रथम क्रमांकाने 1960 मध्ये ते उत्तीर्ण झाले. 1962 साली पुणे विद्यापीठातूनच उच्च द्वितीय श्रेणीत एम.ए. आणि 1976-77 मध्ये शिवाजी विद्यापीठातून पीएच्.डी. ही उच्च पदवी मिळविली.

अभ्यासक्रम पूर्ण करत असतानाच त्यांना महाराष्ट्र शासनाची सहा वर्षे शिष्यवृत्ती प्राप्त झाली. तसेच चार पारितोषिके आगरकर, गडकरी पारितोषिक, वा.गो.आपटे पारितोषिक, राधाबाई परांजपे पारितोषिक आणि एक सुवर्णपदक दिल्ली त्यांना मिळाले. कर्मवीर भाऊराव पाटील यांच्या रयत शिक्षण संस्थेमध्ये 22 वर्षे प्राध्यापक म्हणून ते विद्यार्थीप्रिय होते. एम्.फिल्., पीएच्.डी.चे मार्गदर्शक

म्हणून ते अजूनही काम करीत आहेत. कर्मवीर भाऊराव पाटील कॉलेज, पंढरपूर येथून उपप्राचार्य म्हणून सेवानिवृत्त झाले. ग्रामीण लेखक म्हणून त्यांची स्याती सर्वश्रुत आहे.

द.ता.भोसले यांचे वाङ्-मयीन कर्तृत्व

कथा, कादंबरी, नाटक, चरित्र आदि वाङ्-मयप्रकारात द.ता.भोसले यांची प्रतिभा संचार करताना आढळते. म्हणूनच त्यांच्या साहित्यलेखनाचा आणि साहित्येतर लेखनाचाही परिचय करून देण्याचा मनोदय आहे. किंबहुना त्यांच्या या वैविध्यपूर्ण लेखनातूनच त्यांचे वाङ्-मयीन कर्तृत्व स्पष्ट होत जाते. यादृष्टीनेच त्यांच्या साहित्याचा, वाङ्-मयीन सहभागाचा आणि इतर लेखनाचा परिचय पुढीलप्रमाणे-

1. कथासंग्रह :

1. अन्न †1971†
2. पाळत †1977†
3. अगं अगं म्हशी †1982-83†
4. पाऊस †1985†
5. पार आणि शिवार †1985†
6. मनस्विनी †1995†
7. आठवणीतला दिवस †1995†
8. भूक †अप्रकाशित†

2. कादंबरी लेखन

1. मी आणि माझा बाप †1972†
2. इथे मुला फुलांना मरण जन्मता †1974†

3. नाटक :

1. घरातलं दारातलं †अप्रकाशित†

4. चरित्र :

1. कुमारांचे कर्मवीर ॥1985॥

5. समीक्षा ग्रंथ :

1. ग्रामीण साहित्य : एक चिंतन ॥1988॥

6. इतर लेखन :

॥अ॥ टीकात्मक लेखन -

1. मराठी बखर : एक विचार ॥1963॥
2. मराठी कादंबरी : तीन लेख ॥1970॥
3. वि.रा.शिंदे : एक चिंतन ॥साधना 1974॥
4. मृगावर्त : एक आकलन ॥1975॥
5. पु.शि.रेग्यांची कादंबरी ॥नवभारत 1975॥
6. वि.स.खांडेकरांची जीवनदृष्टी ॥1975॥
7. महात्मा फुले : एक चिंतन ॥1976॥
8. नवकाव्यातील दुर्बाधता ॥1977॥
9. संध्याकाळच्या कविता ॥1978॥
10. साहित्यातील कल्पकता ॥1978॥
11. पक्षिणी : एक मूल्यमापन ॥1978॥
12. महात्मा फुल्यांची कविता ॥1979॥
13. ग्रामीण कथेतील विनोद ॥1979॥
14. ग्रामीण कथेच्या मर्यादा ॥1979॥
15. पोवाडा-लावणी ॥साहित्य अकादमीसाठी॥ ॥1981॥
16. महात्मा फुले यांचा काव्यविचार ॥महाराष्ट्र शासनासाठी॥ ॥1981॥
17. साहित्यानिर्मितीच्या प्रक्रियेतील धोके ॥1992॥

॥ब॥ संपादने -

1. ज्ञानेश्वरी अध्याय : 1
2. तीन निबंधक ॥चिपळूणकर॥
3. सौंदर्यकुंज ॥सहकार्यानि॥
4. अक्षर यात्रा ॥विद्यापीठ प्रकाशन॥
5. शब्दगंध ॥विद्यापीठ प्रकाशन॥
6. इ.8 वी, 9 वी, 10 वी साठी साहित्यसंपदा ॥सहकार्यानि॥
7. "त्रिदल" या पी.जी.पाटील व सौ.सुमतिबाई पाटील गौरव ग्रंथांचे संपादन.

॥क॥ आकाशवाणीवरील व्याख्याने -

1. ग्रामीण साहित्याचे भवितव्य ॥पुणे आकाशवाणी 1979॥
2. महात्मा फुले स्मृतिदिनानिमित्त व्याख्यान ॥1980॥
3. अद्भूतरम्य कादंबरी - व्याख्यान ॥1980॥
4. चालू जमाना सदरासाठी ॥दोन महिने लेखन॥ ॥1981॥

॥ड॥ विविध साहित्यिक चर्चासत्रात व परिसंवादात सहभाग -

1. मार्च 1979 मध्ये विद्यापीठ अनुदान मंडळाच्यावतीने झालेल्या वाई येथील परिसंवाद आणि चर्चासत्रात "ग्रामीण कथेतील विनोद" या विषयावर निबंध वाचन.
2. तसेच अनेक अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनांत, ग्रामीण साहित्य संमेलनांत, ग्रामीण लेखकीय मेळाव्यात आणि विद्यापीठ अनुदान मंडळाच्यावतीने झालेल्या अनेक चर्चासत्रांत व परिसंवादात सक्रिय सहभाग.
3. 14, 15, 16 मे 1982 ला नेवासे येथे झालेल्या चौथ्या ग्रामीण साहित्य संमेलनात विभागीय अध्यक्षपद.

4. 1982 पासून झालेल्या सर्व आखिल भारतीय साहित्य संमेलनामध्ये विविध विषयांवरील पारिसंवादात वक्ते म्हणून सहभाग.

अशाप्रकारच्या त्यांच्या साहित्यलेखनातून आणि वाङ्मयीन कामगिरीतून त्यांचे वाङ्मयीन कर्तृत्व सिध्द होत जाते.

अशाप्रकारे त्यांचे सात कथासंग्रह, दोन कादंबऱ्या, एक नाटक, एक चरित्र, एक समीक्षा ग्रंथ, वैचारिक लेखन आणि वाङ्मयीन टीका अशी विपुल साहित्य संपदा आढळते. डॉ. द. ता. भोसले यांनी ग्रामीण साहित्याचेच लेखन अधिक केले आहे, त्यामुळे ग्रामीण लेखक म्हणूनच ते सर्वपरिचित आहेत.

साहित्यलेखनाबरोबरच त्यांनी समीक्षालेखन, टीकात्मक लेखन, साहित्य संपादन आणि वैचारिक लेखनही केलेले दिसून येते. किंबहुना वाद-विवाद, चर्चा-पारिसंवाद, व्याख्याने यांमूधनच त्यांचा तत्त्वचिंतनात्मक आणि आत्मचिंतनात्मक पिंड घडत गेला. यातूनच ते प्रौढ आणि परिपक्व साहित्याची निर्मिती करू शकले.

ग्रामीण कथाकार म्हणून द. ता. भोसले यांचे स्थान

द. ता. भोसले हे जसे ग्रामीण साहित्यिक तथा लेखक म्हणून प्रसिध्द आहेत त्यापेक्षाही "ग्रामीण कथाकार" म्हणून मराठी वाचक-रसिकांना व मराठी साहित्यक्षेत्राला ते अधिक परिचित आहेत. त्यांनी सर्वप्रथम कथावाङ्मयप्रकार हाताळण्यास सुरुवात केली आणि ग्रामीण कथांचेच लेखन त्यांनी विपुल प्रमाणात केले, यामुळे त्यांचा साहित्यिक पिंड हा मूलतः ग्रामीण कथाकाराचाच वाटतो. त्यांना कथाक्षेत्रात मिळालेले अलोट यश ध्यानात घेता आणि ते स्वतःला सर्वप्रथम ग्रामीण कथाकार म्हणवून घेण्यास राजी असल्याचे दिसून येता, त्यांना "ग्रामीण कथाकार" म्हणणेच अधिक उचित ठरते.

विनोद हा त्यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचाच एक अविभाज्य भाग असल्याने, त्यांना विनोदी साहित्यलेखनात आणि विनोदी कथालेखनात विशेष यश मिळाले, असेच म्हणावे लागेल. कथेबरोबरच त्यांनी कादंबरी, नाटक, चरित्र व समीक्षा लेखन केले असतानाही ग्रामीण साहित्यविश्वात "ग्रामीण कथाकार" म्हणूनच त्यांचे स्थान निश्चित झालेले दिसते.

1960 नंतर त्यांनी स्व-या अर्थाने कथालेखनास सुरुवात केली. विद्यार्थीदशे-पासूनच नागरपूरच्या "सुषमा" व पुण्याच्या "साप्ताहिक स्वराज"मध्ये त्यांच्या कथा प्रसिध्द होऊ लागल्या. ते एस्.वाय.बी.ए.ला असताना म्हणजेच 1959-60 साली "रोहिणी" मासिकात, त्यांची "बेवारस" नावाची पहिली कथा प्रसिध्द झाली. त्यांनी एकूण सात कथासंग्रह लिहिले आहेत. त्यापैकी "अगं अगं म्हशी" आणि "पाऊस" हे त्यांचे दोन कथासंग्रह प्रादेशिक म्हणून आणि सर्वार्थानेच उल्लेखनीय ठरतात. "मनस्विनी" या त्यांच्या कथासंग्रहास 1995 चा रोहमारे ट्रस्टचा उत्कृष्ट ग्रामीण लेखनाचा पुरस्कार मिळाला. तसेच याच कथासंग्रहास शिवगिरिजा प्रतिष्ठान कुर्दवाडी यांच्याकडून 5,000 रुपयांचा पुरस्कार मिळाला ₹12.01.1997.

1960 नंतर कथालेखन करणा-या प्रयोगक्षम आणि कलासंपन्न अशा कथाकारांत त्यांची गणना होऊ शकते. ग्रामीण अनुभूतीची आणि ग्रामीण जीवनाची अस्सल स्पंदने जागृत करणा-या डॉ.आनंद यादव यांच्या कथेशी भोसल्यांची कथा जवळ जाताना दिसते. आनंद यादवांशी ते समकालीन आहेत, याचाही हा परिणाम असेल कदाचित पण त्यांची कथा ही आनंद यादवांच्या कथेशी जवळचे नाते सांगणारी आहे, हेच सरे.

भोसलेंनी आपल्या कथेतून पात्रमुखी निवेदनाबरोबरच लेखकाच्या कलात्मक निवेदनाचा वापरही केला आहे. त्यामुळे त्यांची कथा वाचकाला सर्जकतेकडे घेऊन जाते. पात्रमुखी निवेदनामुळे त्यांची कथा काही अंशी आनंद यादवांच्या कथेला जवळ जाणारी वाटते. परंतु यादवांच्या कथेची ती अनुकरण आहे असे मात्र म्हणता येत नाही. कारण लेखकाच्या कलात्मक निवेदनामुळे ती भिन्न ठरते. पात्रांचे आत्मगत

आणि लेखकाचे निवेदन यांचा सुरेख संगम भोसल्यांच्या कथेत झाला आहे. तरीही अस्सल ग्रामीण जाण, कथात्मक रसाळपणा, कलात्मकता, चिंतनशीलता आणि सर्जकता याबाबतीत ते आनंद यादव यांच्या जवळचे किंवा त्यांच्या पंगतीतील वाटतात. 1960 नंतरच्या मराठी कथावाङ्मयाच्या विकासात त्यांचा महत्त्वाचा वाटा आहे, असे दिसून येते. म्हणूनच ग्रामीण कथावाङ्मयाच्या क्षेत्रात यादवांच्या कथालेखन परंपरेत त्यांचे स्थान निश्चित होऊ शकते.

द.ता.भोसले यांच्या कथालेखनाची वैशिष्ट्ये

द.ता.भोसले यांच्या कथाविश्वावर त्यांच्या जीवनमानाचा प्रभाव पडल्याचे दिसते आणि त्याबरोबरच प्रादेशिक परिस्थितीचाही. त्यांच्या कथानुभवाच्या अंतीम साध्याची कारणमीमांसा शोधण्यासाठी त्यांच्या कथेतील प्रादेशिकतेचा आधार घ्यावा लागतो. त्यामुळे त्यांच्या कथेतील प्रादेशिकता अनन्यसाधारण ठरते. त्यामुळेच प्रादेशिकता हे त्यांच्या कथांचे अविभाज्य अंग तथा वैशिष्ट्य ठरते.

भोसलेंचे बालपण अतिशय गरीबीत आणि दारिद्र्यात गेले. घरचे अठराविश्वे दारिद्र्य. त्यामुळे सेळण्याच्या वयात दोन घास मिळविण्याची कसरत करावी लागली. हे दोन घास मिळत होते तेही सुखासुखी आणि चांगल्या प्रतीचे नव्हे तर हे दोन घासही अत्यंत यातायातीत मिळणारे आणि अत्यंत नित्कृष्ट प्रतीचे होते. हे नित्कृष्ट अन्न खाताखाताच पोट पार बिघडून गेले. त्यातूनच भूक ही शाप आणि अन्न हे सर्वस्व असल्याची भावना निर्माण झाली आणि त्यांच्या दुष्काळी प्रदेशाची सांगता तरी अशीच होती. म्हणूनच दोन घास मिळवणं हीच त्यांची फार मोठी अपेक्षा आणि माणूस म्हणून जगणं हेच सर्वात उंच स्वप्न आहे. पण त्यांच्या कथेतील दारिद्र्य-पीडीत पात्रांच्या या साध्याअपेक्षा आणि साधीच स्वप्नेही पूर्ण होत नाहीत. त्यामुळेच त्यातून निर्माण होणारे दुःखाचे गोहरे सावट, त्यांच्या कथाविश्वावर वेदनेचा, उपेक्षेचा, असहायतेचा आणि दुर्बलतेचा काळा ठसा उमटवून जाते.

भोसलेंना बालवयापासूनच जनावराचे बळ घेऊन माणूस म्हणून जगण्याची धडपड करावी लागली. अनेक प्रकारची मजुरीची कामे करित असतानाच, "दारिद्र्यपीडीत माणसाचं जीवन म्हणजे जनावराचं जीणं आहे" ही पोक्त समज बालवयातच मनाला चाटून गेली. दारिद्र्यपीडीत माणसांवर कधी ? केव्हा ? आणि कोणाकडून अन्याय होईल ? हे सांगता येत नाही. त्यांची सार्वत्रिक कुचंबना, छळ आणि शोषण अविरत चालू असते, या त्रिवार सत्याची भोसलेंना अनुभूती आलेली आहे. दारिद्र्यपीडीतांचं दुःख हे त्यांचं स्वतःचं दुःख असतं, ते इतरांना समजत नाही. म्हणूनच या दुःखाला वाचा फोडण्याचा आणि वेशीवर टांगण्याचा भोसलेंनी आपल्या कथांतून प्रयत्न केला आहे.

दारिद्र्यपीडीत दुष्काळी प्रदेशाशी बांधले गेल्याने आणि दारिद्र्यपीडीतांपैकीच एक असल्याने, खडतर जीवन, हालअपेष्टा आणि उपासमारही त्यांच्या वाट्याला आली. दलितांच्या जीवनावर दलित लेखकांनाही लाज वाटावी अशा काही हृदयस्पर्शी कथा त्यांनी लिहिल्या आहेत. त्या कथा इतक्या स्वाभाविक झाल्या आहेत की ते जीवन लेखकाने स्वतः जगले आहे काय ? अशीही शंका आल्यावाचून राहत नाही. परंतु ते जन्मानं दलित नाहीत. तरीही दलितांच्या जीवनाशी त्यांचा निकटचा संबंध होता. "सुख सांगावे सुखाला नि दुःख सांगावे दुःखाला" या न्यायानं दलितही त्यांना जवळचे वाटतात. किंबहुना जन्मानं दलित नसूनही दलितांच्या शोषित व उपेक्षित जीवनात व आपल्या जीवनात काही एक फरक नाही, असे निदान त्यांना मजुरावस्थेत तरी वाटत होते. म्हणूनच सुख, हक्क, न्याय, समाधान आणि मानपान या गोष्टी कल्पनेतच राहतायत की काय ? असे वाटण्याइतपत दारिद्र्याने त्यांना गांजलेले होते.

अर्थातच या दारिद्र्यपीडीतांची संख्या ग्रामीण परिसरात फार मोठी असल्याने तथापि ते स्वतः मजुरांपैकीच एक असल्याने शेतमजूर, सालगडी, गवंड्याच्या हाताखाली काम करणारे व विहिरीचा गाळ काढणारे मजूर, सामान्य-अतिसामान्य शेतकरी, कष्टकरी, स्त्रिया आणि पुरुष त्यांच्या कथांतून अधिक भेटतात. त्यांचा प्रथमपासूनचा वावर ज्या लोकांमध्ये होता तथा जे जीवन त्यांना सर्वार्थाने पारिचित होते त्याच

तृतीय श्रेणीतील लोकांच्या जीवनाचे दर्शन घडविण्यावर त्यांनी अधिक भर दिला, यातूनच त्यांच्या कथाविशवाला सत्यानुभूतीचे अधिष्ठान प्राप्त झाल्याचे दिसून येते. म्हणूनच सत्यानुभूती हे त्यांच्या कथांचे विलक्षण वैशिष्ट्य ठरते. या सत्यानुभूतीतूनच त्यांच्या कथेला आंतरिक जिव्हाळा, स्वाभाविकता, सर्जकता इत्यादी कथाविशेष किंवा वैशिष्ट्ये लाभल्याचे दिसून येते.

प्रादेशिकता हे जसे त्यांच्या कथांचे वैशिष्ट्य ठरते तसेच "सामाजिक कथा" हेही त्यांच्या कथांचे आणखी एक वैशिष्ट्य ठरते. त्यांच्या जवळ जवळ सर्वच कथा या सामाजिक आहेत असे म्हटल्यास वावगे ठरणार नाही. किंबहुना त्यांच्या प्रादेशिकतेत अंतर्भूत असणारा "सामाजिकता" हा अत्यंत महत्त्वाचा घटक आहे. सामाजिकतेच्या अंगाने स्वाभाविक प्रादेशिक जीवनदर्शन घडविण्यावर त्यांनी अधिक भर दिलेला आहे. त्यामुळे अद्भूतरम्यता, अतिरंजितता, स्वप्नाकूपणा, कल्पनाजन्यता या गोष्टी त्यांच्या कथानुभवाला स्पर्श करित नाहीत. तथापी त्यांच्या लेखनीलाही अवास्तवतेचा सोस नाही. सापेक्ष सामाजिकतेखेरीज प्रेमाचे स्वप्नाळू शृंगारिक वर्णन अथवा कामवासनेला उत्तेजन देणारे शृंगारिक चाळे आणि प्रणयविभ्रम यांचे दर्शन त्यांच्या कथेत आढळत नाही. अर्थातच (भरल्यापोटी प्रेमाच्या गोष्टी, उपासपोटी सर्वस्व भाकरी. किंवा, उपासपोटी चंद्र भासे भाकरीपरी। या नियमान्वये त्यांच्या कथानुभवाला "प्रेम" हा विषय परका आणि पोरकाही वाटतो.)

भोसलेंचे समीक्षा क्षेत्राशी जवळचे नाते असल्याकारणाने त्यांची कथा तत्वचिंतनात्मक आणि आत्मचिंतनात्मकतेतून व्यापक पातळीवरचा आविष्कार साधताना दिसते. प्रादेशिकतेच्या तथा ग्रामीणतेच्या खुणा शोधण्यापेक्षा त्यांच्या कथा या माणसातलं माणूसपण शोधण्याचा अधिक प्रयत्न करतात. तरीसुद्धा प्रादेशिकतेच्या परीस स्पर्शाने त्यांच्या माणसातलं माणूसपण अधिक ठळक होताना दिसतं. त्यांच्या कथानुभवाच्या आकारामागे त्यांची प्रादेशिकता उभी असल्याचे जाणवते. तथापी त्या प्रादेशिकतेनेच त्या त्या अनुभवांना आकार दिला आहे, हे नजरेआड करून चालत नाही. नव्या प्रदेश दर्शनाला, नव्या जीवनजाणिवेला आणि नव्या वाङ्मयदर्शनाला उठाव देण्यास त्यांची प्रादेशिकता सहाय्यभूत ठरते. अंतीम साध्याची कारणमीमांसा आणि अनुभवाच्या

आकाराचे अचूक संदर्भ शोधण्यासाठी तिचा उपयोग होतो.

त्यांच्या काही कथा या ग्रामीण विनोदी ढंगाच्या आहेत. त्याबरोबरच त्यांना प्रादेशिकतेच्या छटा आहेत. प्रादेशिक वा ग्रामीण जीवनात आढळणारी विसंगती, अज्ञान, भाबडेपणा, बेरकीपणा, रानदांडगेपणा, सहजपणा इत्यादींचे स्वाभाविक दर्शन त्यांच्या विनोदी कथांतून आढळते. (त्यांचा विनोद मुख्यतः शब्दानिष्ठ विनोदापेक्षा प्रसंगनिष्ठ, स्वभावनिष्ठ आणि परिस्थितीनिष्ठ असाच असतो.) या विनोदी कथांचे मुख्य उद्दिष्ट हे विसंगती शोधण्याचे नसून, सुसंगतीची अपेक्षा हेच दिसून येते. म्हणूनच आत्मिक पातळीवरचा नि व्यापक पातळीवरचा सुधारणावाद हेच त्यांच्या कथांचे वैशिष्ट्य ठरते.

द.ता.भोसले यांना मराठी ग्रामीण कथाकारांतील एक वैशिष्ट्यपूर्ण स्थान आज प्राप्त झाले आहे. ग्रामीण जीवनाच्या स्थायी आणि बदलत्या स्थिती-गतीचे अत्यंत वास्तव, भेदक आणि कलात्मक चित्रण करणा-या ग्रामीण लेखकांमध्ये डॉ.द.ता.भोसले यांचे स्थान निश्चितपणे वरच्या दर्जाचे आहे. त्यांच्या बहुतेक कथांना बदलत्या खेड्यांचे आणि ग्रामीण परिसराचे नवनवे रूपदर्शन घडविण्यात कमालीचे यश प्राप्त झाले आहे आणि म्हणूनच मला असे म्हणावेसे वाटते की, ग्रामीण जीवनाचे, दलित जीवनाचे व झोपडपट्टीत राहणा-या उपेक्षित जगाचे आणि सर्वार्थाने प्रादेशिक लोकजीवनाचे कथावाङ्मयाच्या माध्यमातून त्यांनी घडविलेले वास्तव दर्शन हे अंतर्मुख करणारे आहे. किंबहुना हीच त्यांच्या कथांची वेगळी झेप आहे असे म्हणावे लागेल.

ग्रामीण तथा प्रादेशिक जीवनाच्या पार्श्वभूमीवर त्यांनी लिहिलेली विनोदी कथा एकदम वेगळी वाटते किंबहुना उत्कृष्ट वाटते त्यांची विनोदी कथा विशुद्ध विनोदाचा साक्षात्कार घडविते. ती माणसाच्या मूलभूत भावनांचा आणि चिरस्थायी वैशिष्ट्यांचा प्रादेशिकतेच्या पार्श्वभूमीवर मिश्रितपणे शोध घेते आणि आनंद देते.

अशाप्रकारे भोसलेंची कथा प्रादेशिक परिणामांबरोबरच अनेकांगी परिणाम साधणारी वैशिष्ट्ये घेऊन अवतरलेली आहे.